

Nič več odrinjeni na rob družbe

Ob svetovnem dnevu avtizma pozitivne novice za štajerske otroke s to razvojno motnjo: v Mariboru nastaja dnevni center, ki bo razbremenil starše, otrokom pa ponudil strokovno pomoč

JASMINA CEHNDAR

Avtizem je razvojna motnja, pri kateri je prizadet predel za komunikacijo in socialne odnose. Avtistični otroci so pogosto zaprti v svoj svet, imajo odstopanja v govoru, ne iščejo očesnega kontakta ali kažejo zanimanja za druge, primanjkuje jim domišljajske igre, nasprotujejo spremembam in so vključeni v ponavljajoče se vzorce. Gre za najhitreje naraščajočo razvojno motnjo, ki naj bi jo imel že en odstotek prebivalstva, zaradi nje pa trpi cela družina. Kljub temu v zadnjih desetih letih, odkar v Sloveniji avtizem uradno prepoznavamo, javni sektor na področju zdravstva, šolstva in socialne daleč zaostaja za vsemi potrebami te po besedah nekaterih strokovnjakov epidemije, pripoveduje **Marta Macedoni Lukšič**, direktorica Inštituta za avtizem in sorodne motnje, ki od 2013 deluje v Mariboru, nedavno pa je prejel nepovratna sredstva Norveškega finančnega mehanizma, s katerimi je zagnal projekt Zora. Ta bo avtističnim otrokom in mladostnikom, njihovim staršem in tudi strokovnjakom zagotovil še kako potrebno podporo in znanje.

Starši izžeti in v stresu

"Danes ni več problem dobiti diagnoze, problem je, kako nadaljevati po tej diagnozi. Tukaj starši in strokovnjaki čutijo največjo praznino. Večina otrok ni vključena v obravnavo, kot bi jo potrebovali, družine nimajo dovolj informacij in podpore. Cilj projekta je predvsem ojačati področje terapevtskih obravnav," je ob včerajšnjem svetovnem dnevu avtizma na tiskovni konferenci povedala Macedoni Lukšičeva. Medtem ko terapevtske skupine že delujejo v ambulantah omenjenega

Center za kratkotrajno bivanje avtističnih otrok, prvi tovrstni v Sloveniji, bo v Cankarjevi ulici 33. (Andrej Petelinšek)

"Danes ni več problem dobiti diagnoze, problem je, kako nadaljevati po tej diagnozi, problem je, kako nadaljevati po njej"

inštituta v Ljubljani in Mariboru, kjer obravnavajo skupno 300 otrok, prihaja za starše in njihove otroke s posebnimi potrebami še bolj pozitivna novica - v Mariboru bo namreč vzpostavljen prvi center za kratkotrajno bivanje otrok z avtizmom v Sloveniji, predvidoma julija letos v hiši na Cankarjevi 33, kjer ima inštitut že sedaj svojo ambulanto. Namenjen bo strokovni obravnavi avtistov, ki bodo lahko tam bivali od nekaj dni do dveh tednov, s čimer bodo najbolj razbremenjeni starši. Ti so po besedah Macedoni Lukšičeve izžeti in v stresu. Večina jih misli, da se jim je rodil zdrav otrok, a okoli drugega leta starosti, ko se pokažejo prvi znaki motnje, sledi šok. Ker z avtistom na videz ni nič narobe, okolica zaradi neinformiranosti starše velikokrat krivi za slabo vzgojo in otrokovo nenavadno vedenje, je povedala sogovornica. In še, da so rodi-

telji zaradi nasprotujočih si informacij nepoučene stroke velikokrat zmedeni, na svetovnem spletu pa podvrženi številnim alternativam in špekulacijam.

Bistvena zgodnja obravnav

Prav zato del projekta vključuje izobraževanje najmanj 55 strokovnjakov in sto staršev. Za prve se predavanja začnejo že danes, za druge v maju. "Avtizem in sorodne motnje so področje, na katerem primanjkuje strokovnjakov. Kar je pokazalo tudi to, da se je na 60 razpisnih mest za izobraževanje v roku tedna dni prijavilo preko 400 kandidatov. Zato bomo v prihodnosti naredili specialistični magistrski študij s tega področja," pa je dejala **Barbara Toplak Perovič**, glavna tajnica Alme Mater Europaea - Evropskega centra Maribor, ki je poleg Mestne občine Maribor in Društva za pomoč otrokom z avtističnimi motnjami

Školjke partner v tem 718.000 evrov vrednem projektu. Njegov cilj je sicer še, da v zgodnjo obravnavo, ki bistveno pripomore k temu, da imajo otroci boljše uspehe pri šolanju in socialni integraciji, vključijo vsaj sto otrok.

"Prav je, da se je inštitut organiziral prav na štajerskem območju, saj tukaj otroci niso imeli možnosti obravnave. Bili so nekoliko odrinjeni, vse je bilo skoncentrirano v Ljubljani," je včeraj ocenila še **Inge Zorec**, predsednica društva Školjke. Poudarila je, da bi bilo za avtiste treba marsikaj sistemsko urediti - denimo zagotoviti usposabljanja za strokovne delavce, kar je zdaj v glavnem na društvih. V njihovem društvu se sicer srečujejo s številnimi stiskami staršev. Običajno je namreč vse podrejeno avtističnemu otroku, starši so preobremenjeni, drugi otroci pa velikokrat zapostavljeni, je pojasnila.